

In kwestie Zorreguieta is alles nieuws

DOOR INEKE HOLTWIJK, de Volkskrant March 8, 2001

Nieuwshonger en mediastilte leiden ertoe dat alles over Jorge Zorreguieta wordt uitvergroot. Pseudo-feiten vieren hoogtij in de discussie.

De vader van Maxima Zorreguieta had een hekel aan communisten en aan peronisten. Dat blijkt uit zijn toespraken van vroeger. Hij zag de communisten als een groot gevaar. Ook is bekend dat hij actief de staatsgreep door militairen in eigen land steunde. De club die hij vertegenwoordigde, de grootgrondbezitters, had immers om militair ingrijpen gevraagd en zelf nam hij een baan aan bij Videla en de zijnen.

En wat is nog meer bekend? Dat Jorge Zorreguieta zich na twee jaar liet promoveren. Hij bleef zitten terwijl in het buitenland en in kleinere kring in Argentinië duidelijk was dat het een dictatoriaal en bloedig regime betrof. Hij vond het klaarblijkelijk niet, of onvoldoende reden om op te stappen.

Wordt hij slechter nu sinds deze week bekend is dat hij heeft vergaderd met de militairen over de staatsgreep? Of dat hij veel samenwerkt met een suikermagnaat die mogelijk destijds militairen heeft verzocht lastige vakbondsmensen op een van zijn fabrieken naar een andere wereld te helpen? Op de keper beschouwd voegt het niets toe aan wat al bekend is: dat de vader van Maxima een anticommunist en een anti-peronist is die destijds geen zwaarwegende problemen had met ondemocratische handelwijzen.

Het probleem met de kwestie-Zorreguieta is dat alles interessant is. In het vacuum van relevante informatie, wordt iedere flinter en uitspraak uit 'de kringen van' vanzelf groot nieuws. Het is dezelfde kwaal als met de berichtgeving over de koningin. We weten te weinig. Ze zegt nooit wat en niemand in haar omgeving mag wat zeggen. Dus als de microfoon dan een keer toevallig openstaat, geeft dat veel ruis en bedrijvigheid.

De afgedwongen mediastilte in combinatie met een enorme nieuwshonger creëert pseudo-feiten; waarschijnlijkheden en veronderstellingen die na verloop van luttele weken onomstootbaar lijken. Jorge Zorreguieta riep maanden geleden door de telefoon dat hij niet ontkende wat hij tijdens de dictatuur gedaan heeft. En wat concludeerde Nederland? Dat hij dus geen spijt had.

En sinds deze week is de vader van Maxima van medewerker van het regime, 'een couppleger' en ideoloog van de staatsgreep in de publieke opinie. Want dankzij artikelen in Trouw en NRC Handelsblad weten we nu dat hij in gezelschap van anderen vier maanden voor de staatsgreep met Videla daarover vergaderd heeft. Bovendien hoorde hij bij de groep die de junta van te voren ideeën aanreikte over het te voeren economisch beleid. Ten onrechte gaat daarvan in Nederland de suggestie uit, dat Zorreguieta nog slechter is dan we al dachten.

Zorreguieta actieve of iets minder actieve rol in 1976 is irrelevant om het simpele feit dat de coup op dat moment gewenst was door de meeste Argentijnen. Ook het buitenland verwelkomde het ingrijpen van de militairen. De hoogste kerkelijke leiders betuigden op de dag van de coup hun instemming.

Maar de Nederlandse behoefte tot be- en veroordelen combineert slecht met de complexiteit van Argentinië. Bovendien laat het woelige Argentijnse verleden zich niet reduceren tot een krantenbericht. Voor Nederland is goed en slecht een kwestie van een streep.

Gemakshalve vergeten we ook dat we met kennis van nu naar de vuile oorlog van toen kijken. Hoe historisch perspectief een waardeoordeel kan beïnvloeden weten we van onze eigen 'vuile oorlog', de politionele acties in Indonesie.

Pseudo-feiten bepalen steeds meer het debat. Een ander bericht deze week in Trouw - toen Zorreguieta in de regering zat, heeft hij geen vinger uitgestoken voor een vriend die verdween. Hij heeft zelfs zijn sympathie niet betuigd met de familie.

Is Zorreguieta daarmee een harteloos man? Wordt hij er meer dader van, zoals Trouw suggereert? De waarheid is dat we het niet kunnen beoordelen.

Zorreguieta deed niets. Waarom niet? Vond hij het goed dat de man verdween? Of is hij een realist en schatte hij dit in als een hopeloze missie?

Sinds deze week is Zorreguieta een stuk machtiger geworden in de junta. Het is een zoveelste pseudo-feit. Want kun je het gegeven dat hij iemand vrij heeft gekregen uitleggen als een bewijs dat hij gewoon veel macht had binnen het regime? Misschien wel.

Als het om linkse activisten of guerrilleros ging was het vrijwel onmogelijk iemand vrij te krijgen. Het gebeurde in een enkel geval na zware politieke druk zoals in het geval van de zoon van de voorzitter van de Israelische vereniging Daia. Maar het kan net zo goed niets betekenen. De militairen lieten duizenden mensen vrij. Meestal omdat de militairen tot de conclusie waren gekomen dat de arrestanten/ontvoerders onschuldig - lees: geen politiek activisten - waren. In het geval van Zorreguietas bemoeienis betrof het, aldus Trouw, een hoogleraar die per abuis was gearresteerd.